

СЛУЖБА БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Департамент захисту
національної державності

вул. Володимирська, 33, м. Київ, 01061

Тел. (044) 256-93-52

E-mail: terror@ssu.gov.ua

Web: http://www.ssu.gov.ua

Код ЄДРПОУ 00034074

06.02.20 № 5711-1581

На № _____ від _____

Національне агентство із забезпечення
якості вищої освіти

вул. Бориса Грінченка, 1, м. Київ, 01001

*Щодо можливих порушень в Закарпатському
угорському інституті ім. Ф. Ракоці II*

Наявна в Службі безпеки України інформація свідчить про можливі порушення чинного законодавства у сфері освіти з боку керівництва Закарпатського угорського інституту імені Ф. Ракоці II (ЗУІ), засновник — Благодійний фонд «За Закарпатський угорський інститут» (директор О. Ваш).

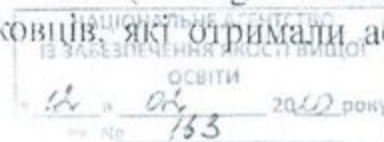
Зокрема, обов'язки ректора ЗУІ з січня 2016 року виконує громадянка України Орос Ільдико Імрїївна, що порушує п. 4 ст. 42 Закону України «Про вищу освіту» (виконуючий обов'язки не може призначатися засновником ЗВО або уповноваженим ним органом більше, ніж на шість місяців).

Крім того, у 2015 році засновником інституту не виконані вимоги п.3 ст. 42 Закону України «Про вищу освіту», у якому зазначено, що у разі дострокового припинення повноважень керівника закладу вищої освіти засновник або уповноважений ним орган протягом тижня з дня утворення вакансії оголошує конкурс на посаду керівника закладу, протягом двох місяців приймає пропозиції і потім вносить кандидатури для голосування (*інформація про оголошення конкурсу та проведення в ЗУІ відповідного голосування з 2016 року відсутня*).

Також встановлено, що у 2001 році І. Орос закінчила докторські курси НТДІ Дебреценського університету (Угорщина) під керівництвом професора педагогіки Тамаша Ласло Сабо та захистила курсову роботу (угорською – «дисертацію») на тему: «Стан угорськомовної освіти в перше десятиріччя становлення української державності (1989-1999 роки)» (<https://humandl.unideb.hu/hu/node/312>).

У 2013 році на підставі вказаних матеріалів отримала в Угорщині ступінь «доктора філософії» з педагогічних наук, в подальшому нострифікувала свою наукову роботу в Україні на базі Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. У результаті наказом Міністерства освіти України затверджено рішення спеціалізованої вченої ради тернопільського вишу про присвоєння їй наукового ступеня «кандидата наук» за науковою спеціальністю 13.00.01, «Загальна педагогіка та історія педагогіки» (Наказ Міністерства освіти і науки, молоді і спорту України № 309 від 01.03.2013 року, додаток №2, с.33 - <https://mon.gov.ua/storage/app/media/uploaded-files/309.rar>).

* Проте, на даний час, на сайті Угорської докторської Ради (Országos Doktori Tanács, Hungarian Doctoral Council), серед угорських науковців, які отримали або

претендують на наукові ступені з детальним описом їх наукових і педагогічних досягнень, відсутні дані про отримання І.Орос в Угорщині звання доктора філософії (<https://doktori.hu/index.php?menuid=122&lang=HU>, додаток).

Крім того, аналіз особистої сторінки професора Т.Сабо на сайті Угорської докторської Ради, де перераховуються його аспіранти та їх досягнення, вказує на відсутність в І.Орос угорської (загальноєвропейської) наукової ступені «доктора філософії, PhD» (https://doktori.hu/index.php?menuid=192&lang=HU&sz_ID=818).

Таким чином, перебування І.Орос на посаді керівника ЗУІ порушує вимоги п. 1 ст. 42 ЗУ «Про вищу освіту», оскільки кандидат на посаду керівника закладу вищої освіти повинен мати вчене звання та науковий ступінь.

Окрім цього, у зазначеному ЗВО наявні й інші порушення процесу надання освітніх послуг.

Зокрема, досягнення необхідного акредитаційного рівня кафедрами передбачає наявність відповідної якості науково-викладацького складу. Так, згідно з експертними висновками, підписаними в 2019 році комісією на чолі з доктором фізико-математичних наук, професором і завідувачем кафедри математики Дрогобицького державного педагогічного інституту імені Івана Франка Винницьким Б. В., математичну кафедру ЗУІ очолює професор, доктор математичних наук, громадянин Угорщини Адальберт Бовді (http://kmf.uz.ua/wp-content/uploads/2018/06/ekspert_mat_2018.pdf). Кафедру угорської філології – вчений-філолог і журналіст, професор Степан Ковтюк. Кафедру історії та суспільних наук – професор, доктор історичних наук Микола Матювка. За наявними даними, вказані науковці є номінальними керівниками та не мають відношення до викладацької роботи ЗУІ.

Так, Адальберт Бовді, якому вже 85 років, постійно проживає в Угорщині (м. Дебрецен). З 2001 року викладав у Дебреценському університеті, звідки пішов на пенсію. У 2018 році професор А. Бовді перебував на території нашої держави 36 днів, в 2019 році – 15 днів.

Керівник кафедри історії і суспільних наук професор М. Матювка важко хворий, не пересувається, прикутий до ліжка.

Аналогічна ситуація стосовно професора Степана Ковтюка та завідувача кафедри хімії і біології ЗУІ професора Степана Буцка, яким наразі відповідно 85 років та 89 років. Крім цього, протягом 2018-2019 навчальних років М. Матювка, А. Бовді та С. Ковтюк наукову та викладацьку діяльність у ЗУІ не здійснювали, про що вказує відсутність їх у розкладах занять.

Водночас, кадрове забезпечення освітнього процесу з підготовки магістрів у зазначеному ЗВО не відповідає передбаченим законодавством ліцензійним вимогам, а експертні висновки МОН України про підсумки акредитаційних експертиз в цьому відношенні сфальсифіковані.

Так, відповідно до пункту 29 Ліцензійних умов, провадження освітньої діяльності «Група забезпечення спеціальності у кожному підрозділі закладу освіти, де здійснюється підготовка за спеціальністю, повинна складатися з науково-педагогічних або наукових працівників, які працюють у закладі освіти за основним місцем роботи та мають кваліфікацію відповідно до спеціальності і не входять (входили) до жодної групи забезпечення такого або іншого закладу вищої освіти в поточному семестрі».

При цьому, склад групи забезпечення повинен відповідати таким вимогам:

- частка тих, хто має науковий ступінь та/або вчене звання, встановлюється для найвищого рівня, за яким фактично провадиться освітня діяльність, і становить не менше 20 відсотків загальної кількості членів групи забезпечення для рівня молодшого бакалавра (до 1 вересня 2019 року з урахуванням педагогічних працівників, які мають вищу категорію), 50 відсотків - бакалавра, 60 відсотків - магістра, доктора філософії;

- частка тих, хто має науковий ступінь доктора наук та/або вчене звання професора, встановлюється для найвищого рівня, за яким фактично провадиться освітня діяльність і становить не менше 10 відсотків загальної кількості членів групи забезпечення для рівня бакалавра, 20 відсотків - магістра, 30 відсотків - доктора філософії/доктора мистецтва».

Водночас, висновки про підготовку магістрів по спеціальності «Початкова освіта» у публічному доступі відсутні. Згідно з викладеними в довідці по самооцінюванню вишу за цією освітньою програмою та експертними висновками комісії МОН України про підсумки акредитаційної експертизи підготовки бакалаврів з напрямку 6.010101 «Дошкільна освіта», в ЗУІ за 2018 рік (ці дані фактично співпадають), загальна чисельність викладачів, які забезпечують вказаний навчальний процес складає 27 осіб, з них 23 є штатними, 4 — сумісники, докторів наук 3 особи (10,5 %), а кандидатів наук — 9 (33,5%). Однак, за результатами аналізу розкладу занять інституту по магістратурі за спеціальністю «Початкова освіта» за 2019 рік з'ясовано, що викладацьку діяльність проводять 11 викладачів, з них тільки 2 професори-сумісники та 2 кандидати наук.

По спеціальності 035 «Філологія (мова і література угорська)» в галузі знань 03 «Гуманітарні науки» у висновках експертної комісії МОН України про підсумки акредитаційної експертизи освітньо-професійної програми з підготовки магістрів за 2019 рік вказано, що загальна чисельність викладачів кафедри філології, які забезпечують освітній процес із вказаної спеціальності складає 38 осіб, з яких 38 штатних. Докторів наук — 3, з них 3 штатних, кандидатів наук — 21, з них 21 штатний, що відповідає чинним вимогам. Проте, аналіз розкладу занять свідчить, що навчання студентів за даною спеціальністю здійснює всього 8 викладачів, з яких лише один професор-сумісник (доктор наук) та 5 кандидатів наук.

У висновках експертних комісій Міністерства освіти і науки України за 2019 рік встановлено невідповідність рівня викладацького складу ЗВО заявленим штатним одиницям.

Так, по спеціальності 091 «Біологія» в довідці про результати проведення первинної акредитаційної експертизи освітньо-професійної програми за другим (магістерським) рівнем вказано, що у ЗУІ якісний склад науково-педагогічних працівників, залучених до забезпечення освітнього процесу, включає «17 працівників, з них 5 докторів наук, професорів 29,4%, 12 кандидатів наук, доцентів — 70,6%». Однак, аналіз розкладу занять ЗВО свідчить, що до підготовки студентів залучено всього 13 викладачів, серед яких два професора і вони — сумісники з Угорщини, та лише сім кандидатів наук.

Аналогічна ситуація і по підготовці магістрів-математиків. В експертних висновках акредитаційної експертизи підготовки магістрів зі спеціальності 8.04020101 «Математика» зазначено, що науково-педагогічних працівників інституту, які забезпечують навчальний процес з вказаної спеціальності, всього 16, з них 14 штатних та 2 сумісники, 2 особи — доктори наук, а 5 — кандидати наук. Але, аналіз розкладу занять свідчить, що серед семи зазначених викладачів

насправді викладають тільки двоє докторів наук (два професора-сумісника з Ужгорода та Львова). При цьому, штатні професори-математики до навчального процесу не залучені, кандидатів наук у розкладі тільки двоє.

У висновках 2019 року експертної комісії МОН України «про підсумки освітньо-професійної програми «Історія та археологія» підготовки магістрів з спеціальності 032 «Історія та археологія» галузі знань 03 «Гуманітарні науки» стверджується, що «на момент перевірки встановлено, що загальна чисельність викладачів, які забезпечують навчально-виховний процес... складася — 19 науково-педагогічних викладачів, з них 17 штатних, докторів наук 3 осіб, з них 2 штатні, 1 за сумісництвом; кандидатів наук 11 осіб, з них штатних — 10, за сумісництвом — 1, педагогічних — всього 5, з них 5 штатних». Аналіз розкладу занять по підготовці магістрів-істориків вказує, що до викладання не залучені професори і доктори наук, а з 13 згаданих в розкладі працівників тільки семеро мають науковий ступінь кандидата наук (не всі кандидати історичних наук).

Для врахування в роботі, у тому числі під час проведення акредитації наступних освітніх програм.

Додаток: скріншот сайту «Угорської докторської Ради», на 1 (одному) аркуші, не тасмно.

Начальник Департаменту

Анатолій ДУБЛИК